

การพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงใน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล*

BUDDHIST ADMINISTRATIVE CAPABILITY DEVELOPMENT OF FUEL BUSINESS
ADMINISTRATORS IN BANGKOK METROPOLIS AND VICINITY

ชยีน ประพัฒน์ปรีชากุล

Chayin Prapatpreechakul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Chayin.p@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ 3. เสนอการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิจัยแบบผสมวิธี เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 รูปหรือคน ได้แก่ ผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิง นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้บริหารกรมพลังงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า การบริหารจัดการ และหลักอิทธิบาทธรรม อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารงาน พบว่า หลักการบริหารจัดการ และหลักอิทธิบาทธรรม มีอิทธิพลร่วมกันต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 3. การพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ 1. การบริหารคนได้และใช้คนเป็น ควรส่งเสริมและพัฒนาคน 2. การบริหารการเงินและต้นทุนเก่ง จัดทำแผนงบประมาณ 3. การบริหาร

ความหลากหลายของธุรกิจได้ ควรสร้างทีมงาน 4. การสร้างความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย ควรตอบสนองความต้องการของลูกค้า 5. การบริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัว สร้างความพร้อมที่จะปรับตัว และ 6. การเพิ่มทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน เช่น ทักษะสื่อสาร ทักษะดิจิทัล

คำสำคัญ: ศักยภาพ; การบริหารธุรกิจเชิงพาณิชย์; หลักอิทธิบาทธรรม

Abstract

This research aims to study 1. the management potential of fuel business executives in Bangkok and its vicinity, 2. factors affecting the management potential of fuel business executives in Bangkok and its vicinity, and 3. propose the development of Buddhist management potential of fuel business executives in Bangkok and its vicinity. The mixed-method research was quantitative. The sample consisted of 354 fuel business executives. The research instrument was a questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression. The qualitative research consisted of in-depth interviews with 20 key informants and focus group discussions with 8 key informants, including fuel business executives, public administration scholars, executives of the Department of Energy, and experts in Buddhism. The data was analyzed using content analysis.

The research results found that 1. The management potential of fuel business executives in Bangkok and its vicinity showed that management and the principle of Ithipath Dhamma were at a high level. 2. Factors affecting management potential showed that management principles and the principle of Ithipath Dhamma had a joint influence on the management potential of fuel business executives. At the 0.01 statistical significance level 3. Development of Buddhist management potential of fuel business executives in Bangkok and its vicinity is 1. able to manage and use people, should promote and develop people 2. good at financial and cost management, prepare budget plans 3. able to manage business diversity, should build a team 4. create engagement with customers and stakeholders, should respond to customer needs 5. manage change and agility, create readiness to adapt and 6. add special skills to promote work, such as communication skills, and digital skills.

Keywords: Potential; Fuel Business Management; Principles of Influence

บทนำ

สถานการณ์พลังงานไทยของการใช้ไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหินนำเข้าและถ่านหินด้อยยังคงเพิ่มขึ้น (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2565) โดยมีสัดส่วนของกำไรที่เกิดในปัจจุบันจากมูลค่าการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) มีมูลค่ารวม ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม 2566 ประเมินการซื้อขายหุ้นอยู่ที่ 72.753.01 ล้านบาท กลุ่มธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิงตามราคาตลาดที่มีสัดส่วนมากถึง 20% ของ SET Index โดยสามารถแบ่งกลุ่มพลังงานออกเป็นกลุ่มที่ใช้เชื้อเพลิงดั้งเดิม เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และกลุ่มพลังงานทดแทน เช่น แสงอาทิตย์ น้ำ ลม เป็นต้น โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจน้ำมัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับความนิยมสูง เต็มไปด้วยบริษัทขนาดใหญ่ ๆ (SET, 2021) หากธุรกิจขาดประสิทธิภาพในการบริหารจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจและเกิดปัญหา เช่น ไม่สามารถควบคุมต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตได้เอง ความเสี่ยงในด้านการจำหน่าย หากมีการทำธุรกิจโรงกลั่นสูงขึ้นการแข่งขันก็มีมากขึ้น ในขณะที่ความต้องการของผู้บริโภคยังเท่าเดิม ธุรกิจด้านนี้จึงประสบปัญหา และปัจจัยความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งไม่สามารถควบคุมหรือคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ (กลุ่มยุทธศาสตร์ กองแผนงานธุรกิจพลังงาน, 2558)

กลุ่มบริษัทธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิงในประเทศไทยทั้งหมด 55 บริษัทซึ่งแบ่งพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 44 แห่งที่ขึ้นทะเบียนต่อกรมพลังงานเชื้อเพลิง และมีบริษัทค้าน้ำมันตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2543 ตามมาตรา 7 ได้แก่ บริษัทที่ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงเกินหนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไปหรือผู้ค้าน้ำมันชนิดก๊าซปิโตรเลียมเหลวตั้งแต่ห้าหมื่นเมตริกตันขึ้นไป มาตรา 10 บริษัทผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เกินหนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไปหรือผู้ค้าน้ำมันชนิดก๊าซปิโตรเลียมเหลวไม่เกินห้าหมื่นเมตริกตัน มาตรา 11 ธุรกิจเกี่ยวกับสถานีบริการที่ยื่นขอจดทะเบียนต่ออธิบดี และมาตรา 12 ธุรกิจเกี่ยวกับผู้ขนส่งน้ำมัน (พระราชบัญญัติว่าด้วย เรื่อง การค้าและการส่งน้ำมันเชื้อเพลิง, 2543) รวมบริษัทที่เป็นผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 3.056 แห่งที่อยู่เขตในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1.036 แห่ง จังหวัดนครปฐมจำนวน 457 แห่ง จังหวัดนนทบุรี 369 แห่ง จังหวัดปทุมธานี 428 แห่งจังหวัดสมุทรสาครจำนวน 380 แห่ง และจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 353 (กรมธุรกิจพลังงาน, 2564)

จึงเห็นความสำคัญต่อการยกระดับการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้อย่างไร จะช่วยให้มองเห็นทิศทางการเกิดขึ้นของศักยภาพได้อย่างสูงสุดอย่างไรที่มีส่วนสำคัญในการสร้างผลประกอบการต่าง ๆ ที่นี่ยะสำคัญต่อความสำเร็จ จึงต้องมุ่งเป้าหมายไปสู่การพัฒนาศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิง อีกทั้งการนำหลักอิทธิบาทธรรม (ที.ปา.(ไทย) 11/306/277) ได้แก่ หลักฉันทะ หลักวิริยะ หลักจิตตะ และหลักวิมังสา มาช่วยในเสริมสร้างการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุด เพื่อตอบสนองต่อการบริหารจัดการธุรกิจเชื้อเพลิงได้อย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อเสนอการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารและผู้ประกอบการบริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เป็นเจ้าของธุรกิจพลังงานเพลิงจำนวน 3,056 คน (กรมธุรกิจพลังงาน, 2564)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน จากการคำนวณขนาดของตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้สูตรคำนวณของยาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ดำเนินการกำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากรในแต่ละจังหวัดแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มโดยคัดเลือกแบบเจาะจง กลุ่มผู้บริหารบริษัทพลังงานเชื้อเพลิง กลุ่มผู้บริหารกระทรวงพลังงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 20 คนหรือรูป การสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ สร้างโดยผู้วิจัยและแบบสัมภาษณ์มีการหาคุณภาพความเที่ยงตรงจากความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่ามากกว่า 0.80 ทุกข้อ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยจำนวน 30 คน ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.982 ประกอบด้วย 5 ตอน

ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ได้แก่ หลักอิทธิบาทธรรม (ที.ปา. (ไทย) 11/306/277) ประกอบด้วย หลักฉันทะ คือ ความพอใจ หลักวิริยะ คือ ความเพียรพยายาม หลักจิตตะ คือ ความตั้งใจ และหลักวิมังสา คือ ความไตร่ตรอง ตอนที่ 3 ได้แก่ หลักการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1. ด้านทรัพยากร 2. ด้านการขยายการตลาด 3. ด้านเทคโนโลยี 4. ด้านการบัญชีการเงิน 5. ด้านการให้บริการ และ 6. ด้านกฎหมายและความปลอดภัย (อัมภากรณ พืรวณิชกุล และคณะ, 2565) ตอนที่ 4 ได้แก่ ศักยภาพของผู้บริหารธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 1. ด้านการบริหารคนได้และใช้คนเป็น 2. ด้านการบริหารการเงินและต้นทุนเก่ง 3. ด้านการบริหารความหลากหลายของธุรกิจได้ 4. ด้านการสร้าง ความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย 5. ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัว และ 6. ด้านการเพิ่มทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน (โกสิทธิ์ เฟื่องสวัสดิ์, 2566) และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะเครื่องมือการวิจัยไว้จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับหลักการบริหารงาน ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ 1. ด้านทรัพยากร 2. ด้านการขยายการตลาด 3. ด้านเทคโนโลยี 4. ด้านการบัญชีการเงิน 5. ด้านการให้บริการ และ 6. ด้านกฎหมายและความปลอดภัย และคุณลักษณะเฉพาะสำหรับผู้บริหารธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิง ได้แก่ 1. การบริหารคนได้และใช้คนเป็นควรมีแนวทางเป็นอย่างไร 2. การบริหารการเงินและต้นทุนเก่งควรมีแนวทางเป็นอย่างไร 3. การบริหารความหลากหลายของธุรกิจได้ควรมีแนวทางเป็นอย่างไร 4. การสร้างความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียควรมีแนวทางเป็นอย่างไร 5. การบริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัวควรมีแนวทางเป็นอย่างไร 6. การเพิ่มทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงานควรมีแนวทางควรเป็นอย่างไร ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย หลักฉันทะ หลักวิริยะ หลักจิตตะ และหลักวิมังสา และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืน มาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งได้แบบสอบถามจำนวน 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และการถดถอยพหุคูณแบบมี ขั้นตอน (Multiple regression Stepwise) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1.1 หลักการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ ด้านกฎหมายและความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ด้านการขยายการตลาด อยู่ในระดับมากด้านการบัญชีการเงิน อยู่ในระดับมากด้านทรัพยากร อยู่ในระดับมาก ด้านการให้บริการ อยู่ในระดับมาก และด้านเทคโนโลยี อยู่ในระดับมากตามลำดับ

1.2 หลักอิทธิบาทธรรม พบว่า การบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามหลักอิทธิบาทธรรม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ ด้านจิตตะ คือ ความตั้งใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิริยะ คือ ความพยายาม อยู่ในระดับ ด้านวิมังสา คือ ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และด้านฉันทะ คือ ความพอใจ อยู่ในระดับมากตามลำดับ

1.3 ศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ ด้านการสร้างความรู้ความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัว อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารคนได้และใช้คนเป็น อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารการเงินและต้นทุนเก่ง อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารความหลากหลายของธุรกิจได้ อยู่ในระดับมาก และด้านการเพิ่มทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยหลักการบริหารจัดการ (X1) มีอิทธิพลร่วมกันต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยร่วมกันอธิบายความผันแปรของศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (Y) ได้ร้อยละ 83.00 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยหลักอิทธิบาทธรรม (Xp) มีอิทธิพลร่วมกันต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยองค์ประกอบทั้งหมดของปัจจัยหลักอิทธิบาทธรรมร่วมกันอธิบายความผันแปรของศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (Y) ได้ร้อยละ 70.70 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

3. การพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า ศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต้องดำเนินการโดยหลักการบริหารจัดการธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิง ผนวกกับหลักพุทธธรรมในลักษณะบูรณาการ โดยการบริหารด้านทรัพยากร ด้านการขายการตลาด ด้านเทคโนโลยีด้านการบัญชีการเงิน ด้านการให้บริการ และด้านกฎหมายและความปลอดภัย ทั้งกระบวนการให้เกิดความสมบูรณ์พร้อมด้วยหลักอริยสัจธรรม คือ ด้านฉันทะ คือ ความพอใจ ด้านวิริยะ คือ ความพยายาม ด้านจิตตะ คือ ความตั้งใจ ด้านวิมังสา คือ ความเข้าใจ ซึ่งจะต้องใช้หลักอริยสัจธรรม 4 นี้ เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารงาน คือ 1. การบริหารคนได้และใช้คนเป็น โดยผู้บริหารจะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาฝึกฝนพนักงานให้มีความศักยภาพตามภารกิจของบริษัท เลือกคนให้เหมาะสมกับงาน 2. การบริหารการเงินและต้นทุนเก่งโดยผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารต้นทุนทางการเงิน มีการจัดทำแผนงบประมาณ ประมาณการค่าใช้จ่าย 3. การบริหารความหลากหลายของธุรกิจได้ โดยผู้บริหารจะต้องมีความสามารถบริหารคน บริหารตน บริหารเงินและบริหารองค์การมีการสร้างทีมงานระดับต้น ทำงานที่ตรงกับความสามารถ 4. การสร้างความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย โดยผู้บริหารจะต้องมีการสร้างความผูกพันเพื่อมัดใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ ตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้ 5. การบริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัว โดยผู้บริหารจะต้องมีการบริหารทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างความพร้อมที่จะปรับตัว ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และ 6. การเพิ่มทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน โดยผู้บริหารธุรกิจจะต้องมีการสร้างสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์กับคนหรือผู้บริการ การเพิ่มทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดชาติชาย ญาณโสภโณ (2563) พบว่า ศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอากาศอาจสนาม (2558) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะของพยาบาล ด้านจรรยาบรรณที่ใช้กระบวนการตามหลักอริยสัจธรรม ด้านฉันทะ คือมีความรักในอาชีพที่ต้องดูแลผู้ป่วยและรักผู้อื่น ด้วยการกำหนดแผนการดูแลและการบำรุงขวัญกำลังใจพยาบาล ด้านวิริยะ มีความเพียรปฏิบัติหน้าที่

เพื่อการดูแลตนเองและดูแลผู้ป่วยด้วยการจัดทีม ด้านจิตตะ การปลูกอุดมการณ์ ด้วยการสอนงานด้วยหัวใจและมอบทักษะการดูแลตนเอง และด้านวิมังสา ความรู้และการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ด้วยจัดระบบการเพิ่มความเชื่อมั่นของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทราพร ศิรินนท์ (2562) พบว่า ควรพัฒนาความสามารถในการจัดการกลุ่มโดยมีทักษะความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่น กล้าตัดสินใจ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ พัฒนาการวางแผนการผลิต เน้นการรักษาคุณภาพและปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของลูกค้า นำนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการกระบวนการผลิต พัฒนาร่องทางการจัดจำหน่าย ขยายฐานลูกค้าให้เพิ่มมากขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งพบว่า ปัจจัยหลักการบริหารจัดการ มีอิทธิพลร่วมกันต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และปัจจัยหลักกฏอภิยาธรรม มีอิทธิพลร่วมกันต่อศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หลักการบริหารจัดการและหลักกฏอภิยาธรรมเป็นหลักการที่มีความสอดคล้องกับการบริหารงานของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หลักการบริหารจัดการทั้งหกด้าน และหลักกฏอภิยาธรรม 4 ด้าน จึงมีผลต่อศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตานันท์ ดิกุล และคณะ (2559) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดตั้งศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง มทส. ประกอบด้วย การบริหารจัดการงบประมาณ 6 ด้าน ได้แก่ การใช้จ่ายด้าน บุคลากร สิ่งก่อสร้าง วัสดุหรือครุภัณฑ์การทำวิจัยและผลิตผลงานตีพิมพ์ การสร้างเครือข่าย และการจัดตั้งสถาบันวิจัยเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และสมบัติ นามบุรี (2563) พบว่า มาตรฐานในการทำงาน ความรู้สีกผูกพันต่อองค์กร การสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนจากคนรอบข้าง โครงสร้างองค์กร ความท้าทายและความรับผิดชอบในการทำงาน ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

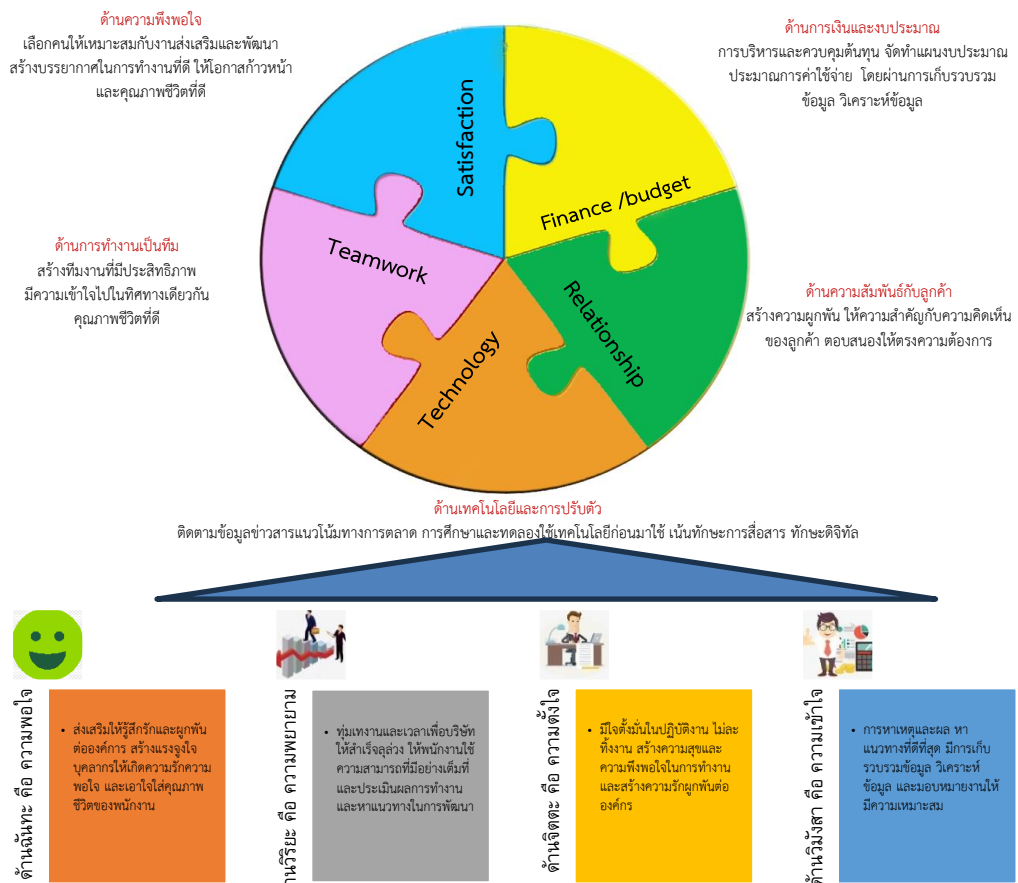
3. การพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า กระบวนการให้เกิดความสมบูรณ์พร้อมด้วยหลักกฏอภิยา คือ ด้านฉันทะ คือ ความพอใจ ด้านวิริยะ คือ ความพยายาม ด้านจิตตะ คือ ความตั้งใจ ด้านวิมังสา คือ ความเข้าใจ ซึ่งจะต้องใช้หลักกฏอภิยาธรรม 4 นี้ เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจาก หลักกฏอภิยาธรรมเป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับกระบวนการบริหารงาน และสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างเกิดประสิทธิผล จึงสามารถนำหลักการบริหารจัดการและหลักกฏอภิยาธรรมมาบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อเกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารด้วยพุทธวิธี สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุขชัยพัชรมงคล (วิชญ์ ตปสมปนโน) (2564) พบว่า การพัฒนาศักยภาพของ

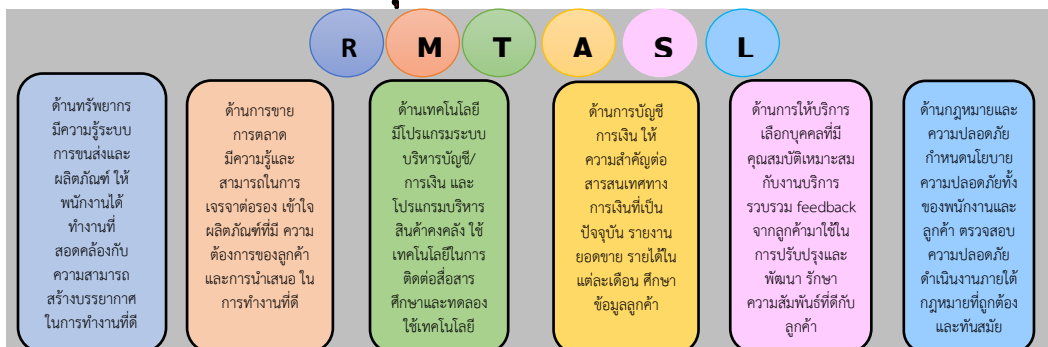
เยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ นำเสนอการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนด้านการพัฒนาด้านทักษะชีวิตเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตบูรณาการกับหลักอิทธิบาท

องค์ความรู้จากการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพการบริหารงานเชิงพุทธของผู้บริหารธุรกิจเชื้อเพลิง

หลักการบริหารจัดการธุรกิจพลังงานเชื้อเพลิง+ หลักอิทธิบาทธรรม

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายได้ดังนี้คือ ซึ่งเมื่อได้ทำการสังเคราะห์เข้าด้วยกัน สามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการบริหารงาน 5 ด้านด้วยกัน คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน (Satisfaction) โดยการเลือกคนให้เหมาะสมกับงาน ส่งเสริมและพัฒนาสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ให้โอกาสก้าวหน้า และคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) โดยการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ด้านเทคโนโลยีและการปรับตัว (Technology) โดยการติดตามข้อมูลข่าวสาร และแนวโน้มทางการตลาด ทำการศึกษาและทดลองใช้เทคโนโลยีต่างๆ ก่อนที่จะนำมาใช้จริง เน้นทักษะการสื่อสาร ทักษะดิจิทัล ด้านความสัมพันธ์กับลูกค้า (Relationship) โดยการสร้างความผูกพันให้มีความสำคัญกับความคิดเห็นของลูกค้า ตอบสนองให้ตรงความต้องการ และด้านการเงินและงบประมาณ (Finance and budget) โดยการบริหารและควบคุมต้นทุน จัดทำแผนงบประมาณ ประเมินการค่าใช้จ่ายผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเชิงเพลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีข้อมูลไปใช้เพื่อการวางแผนการบริหารงานในองค์กรต่อไป และควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมธุรกิจเชิงเพลง ให้การสนับสนุนในเรื่องของข้อมูลข่าวสาร ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการด้านเชิงเพลงมีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารธุรกิจเชิงเพลง ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการทำงาน รวมถึงการโฆษณา และสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานต่อไป และให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจพลังงานเชิงเพลง โดยส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย และพัฒนา เปิดโอกาสรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมเทคโนโลยีและดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจพลังงานเชิงเพลงของผู้บริหารธุรกิจเชิงเพลงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมทางธุรกิจพลังงานเชิงเพลงได้ของผู้บริหารธุรกิจเชิงเพลงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เอกสารอ้างอิง

- กรมธุรกิจพลังงาน. (2564) ข้อมูลผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7.10.11.12 แห่ง พ.ร.บ. การค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543. พระนครศรีอยุธยา: กระทรวงพลังงาน.
- กลุ่มยุทธศาสตร์ กองแผนงานธุรกิจพลังงาน. (2558). ธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน.
- โกสითี เพ็ญสวัสดิ์. (2566). 6 คุณลักษณะผู้นำ ที่องค์กรต้องการหลังโควิด-19. สืบค้น 12 มกราคม 2566, จาก <https://www.slingshot.co.th/blog/6leadership>
- จันทิราพร ศิริพันธ์. (2562). การพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันของกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 9(2), 31-37.
- จิตตานันท์ ติกุล และคณะ. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมของศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พระครูปลัดชาติชาย ญาณโสภณ. (2563). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสุขชัยพัชรมงคล (วิชญ์ ตปสมปนโน). (2564). การพัฒนาศักยภาพของเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยหลักพุทธธรรม (ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติว่าด้วย เรื่อง การค้าและการส่งน้ำมันเชื้อเพลิง. (2543, 29 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 117 ตอนที่ 111 ก. หน้า 16.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมบัติ นามบุรี. (2563). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพุทธบูรณาการของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (2565). รายงานสถิติพลังงานของประเทศไทย. พระนครศรีอยุธยา: กระทรวงพลังงาน.
- อัมภากรณ พืรวณิกุล และคณะ (2565). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานบริการน้ำมันเพื่อการแข่งขันทางธุรกิจในยุคดิจิทัล. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10(4), 1809-1826.

อากาศ อัจฉนาท. (2558). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลเชิงพุทธบูรณาการของพยาบาลสังกัดกรมแพทยทหารเรือ (ดุชนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

SET. (2021). Classify oil business stocks Who is where? How far into the future? Retrieved January 12, 2021, from <https://shorturl.asia/rsnNy>

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Singapore: Times Printers.

